

LIELVĀRDES NOVADA JAUNIEŠU VIEDOKĻU APTAUJA 2019

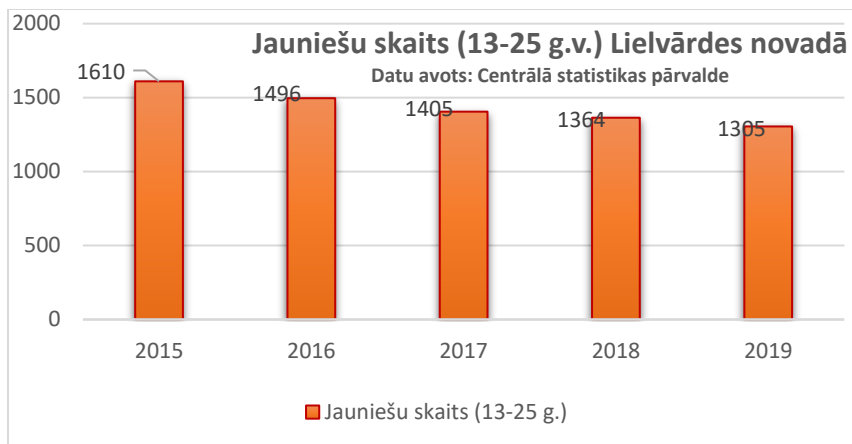
Lielvārdes novada pašvaldība ar Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes politikas valsts programmas atbalstu 2019. gada oktobrī uzsāka projekta “SKATĀMIES VIENĀ VIRZIENĀ!” īstenošanu. Projekta mērķis ir izveidot ilgtspējīgu rīcības plānu Lielvārdes novada darbā ar jaunatni iesaistīto personu sadarbībai un kapacitātei, veicinot skolas vecuma jauniešu līdzdalību sabiedriski ekonomiskajos procesos Lielvārdes novadā.

Kā viena no projekta aktivitātēm tika iekļauta - **kvantitatīva Lielvārdes novadā dzīvojošo (vai/un izglītību iegūstošo) jauniešu aptauja**. Tās ietvaros laika periodā no 2019. gada 2. novembra līdz 2020.gada 2. janvārim elektroniski tika aptaujāti **212 respondenti (jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem)**, sadarbojoties ar Lielvārdes novada izglītības iestādēm un izmantojot sociālo tīklu vietnes. Pēdējais plašākais pētījums Lielvārdes novada jauniešu viedokļu izziņāšanā tika veikts 2014. gadā “Jaunatnes politikas indeksa aprēķināšana Lielvārdes novada pašvaldība jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanai”.

Daļa no aptaujā iekļautajiem jautājumiem tika pārņemti no jaunatnes politikas monitoringa, kuru regulāri īsteno Izglītības un zinātnes ministrija. Izmantotie monitoringa jautājumi sniedz iespēju salīdzināt Lielvārdes novada jauniešu viedokļus un vērtējumus ar visu Latvijas jauniešu viedokļiem, tādējādi iezīmējot Lielvārdes novada atšķirīgās tendences. Aptaujā jaunieši sniedza vērtējumu par Lielvārdes novadu kā dzīvošanas, mācīšanās, darba un brīvā laika pavadīšanas vietu. Aptaujas rezultāti tika apskatīti un analizēti projekta “Skatāties vienā virzienā!” darba grupā, tālāk tos izmantojot rīcības plāna sagatavošanā*.

Pēc Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem 2019.gada sākumā Lielvārdes novadā dzīvoja 1305 jaunieši vecumā no 13-25 gadiem, kas ir 13,5% no kopējā Lielvārdes novada iedzīvotāju skaita (2019.gada sākumā Lielvārdes novadā dzīvoja 9643 iedzīvotāji). Pēdējo piecu gadu laikā (no 2014.-2019. gadam) **jauniešu skaits samazinājies par 305**, kas iezīmē kritisku tendenci.

*Rīcības plānu darba grupa izstrādā sadarbībā ar biedrības “Jaunatnes līderu koalīcijas” eksperti Inesi Šubēvicu.

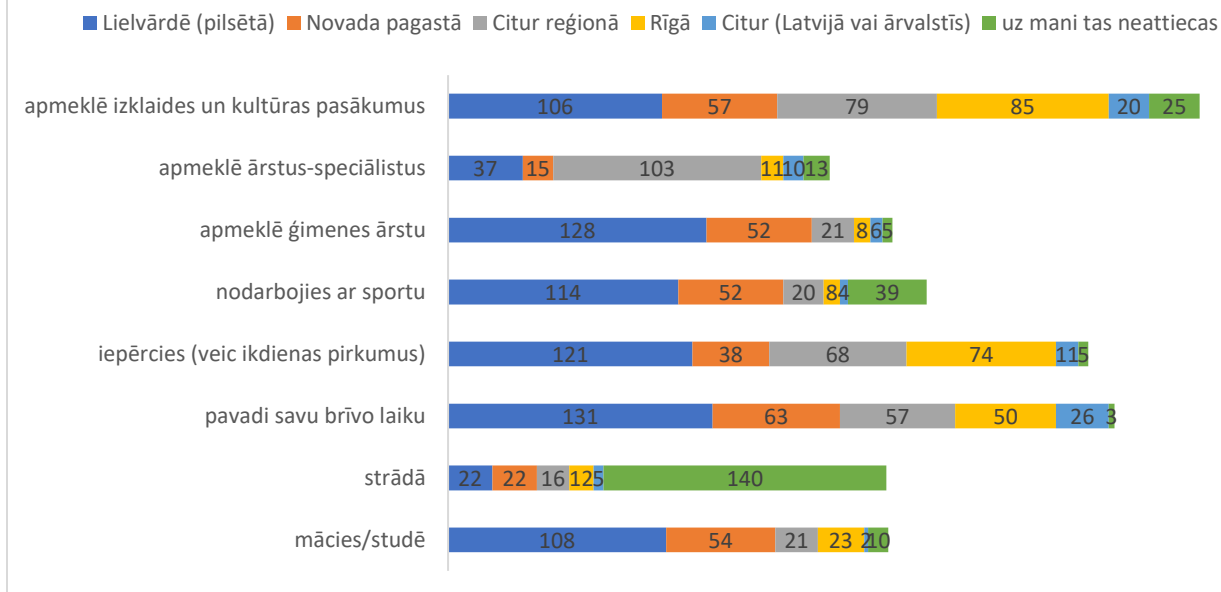
APTAUJAS REZULTĀTI

Jauniešu ikdienas mobilitāte

Jauniešu aptaujas dati liecina, ka **ikdienā lielākā daļa jauniešu laiku pavada Lielvārdes novadā (Lielvārdē un/vai pagastos)** – mācās (76%), apmeklē izklaides un kultūras pasākumus (77%), nodarbojas ar sportu (78%), veic ikdienas pirkumus (75%) un pavada savu brīvo laiku (92%). Vienīgā aktivitāte, kuru jaunieši veic biežāk citur Latvijā (t.sk. Rīgā), ir ārstu-speciālistu apmeklēšana (66%). Lai gan liela daļa jauniešu kultūras un izklaides pasākumus apmeklē Lielvārdes novadā (77%), salīdzinoši daudz jauniešu uz pasākumiem dodas arī citur Latvijā vai Rīgā (87%). Tāpat dati parāda, ka jaunieši bieži iepērkas un pavada savu brīvo laiku ārpus Lielvārdes novada (citur reģionā vai Rīgā).

Ikdienas mobilitātes būtisks rādītājs ir arī darba vieta – no tiem jauniešiem, kuri strādā (77 respondenti), 57% darba vieta ir Lielvārdes novadā, 16% Rīgā, bet 27% citur reģionā vai Latvijā.

Lielvārdes novada jauniešu ikdienas mobilitāte

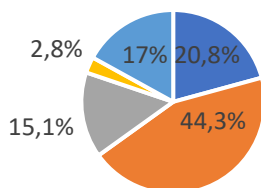

Apmierinātība ar novadu kā vietu, kur dzīvot, mācīties, strādāt un pavadīt brīvo laiku

Aptaujas dati rāda, ka **lielākā daļa no respondentiem ir apmierināti ar Lielvārdes novadu, kur dzīvot, mācīties, strādāt un pavadīt brīvo laiku**, tomēr tikai 21% no respondentiem atbildējuši, ka ir “ļoti apmierināti”, kamēr 44% ir “drīzāk apmierināti”. Pārsteidzoši lielam **īpatsvaram - 17% no jauniešiem nav konkrēta viedokļa, atzīmējot variantu “grūti pateikt”**. Savukārt 15% ir “drīzāk neapmierināti” un 3% respondentu ir “ļoti neapmierināti”.

Lielvārdes novada jauniešu apmierinātība ar Lielvārdes novadu kā vietu, kur dzīvot, mācīties, strādāt un pavadīt brīvo laiku

Datu avots: Lielvārdes novada jauniešu aptauja

■ Ļoti apmierināts ■ Drīzāk apmierināts ■ Drīzāk neapmierināts
 ■ Ļoti neapmierināts ■ Grūti pateikt

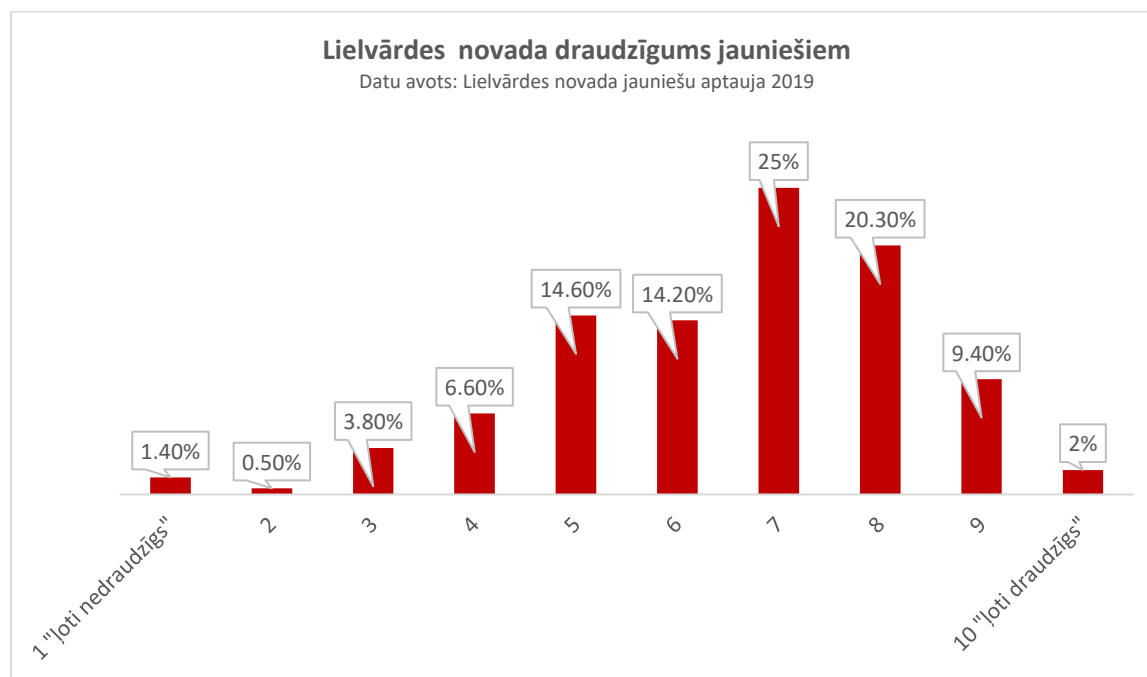
Biežāk uzskaitītie neapmierinātības iemesli ir: brīvā laika aktivitāšu trūkums (t.sk. izklaides pasākumi); ierobežotas sporta iespējas; nav izaugsmes un nodarbinātības iespējas jauniešiem; slikta ceļu kvalitāte. Pārsvārā jaunieši pauž neapmierinātību ar brīvā laika pavadīšanas iespējām novada pagastos.

Tie jaunieši, kas pozitīvi novērtē Lielvārdes novadu, kā biežākos savas apmierinātības iemeslus min: mierīga, sakopta un droša vide; skaista daba; ģimene un draugi; daudzveidīgas interešu izglītības iespējas (sports, mūzika, māksla); laba transporta infrastruktūra.

Lielvārdes novada draudzīgums jauniešiem

Respondenti 10 ballu skalā sniedza vērtējumu "Cik draudzīgs Lielvārdes novads ir jauniešiem?"

Vairāk kā puse no respondentiem vērtē Lielvārdes novadu kā draudzīgu jauniešiem. Lielākais respondentu daudzums (25%) "draudzīgumu" vērtē 7 ballēs no 10.

Jauniešu viedoklis par Lielvārdes novada pašvaldībā risināmajiem jautājumiem jauniešu jomā

Uz jautājumu, kas ir tie jautājumi, kurus pašvaldībai būtu jārisina tieši jauniešu jomā, kopumā 63 % jauniešu ir norādījuši vismaz vienu aktuālu jautājumu, kamēr 37% nav konkrēti norādījuši, kas būtu jāuzlabo. Biežāk nosauktie risināmie jautājumi ir – **plašākas pilsētvides iespējas tieši jauniešiem (piem., āra atpūtas laukums); telpas, kur pavadīt brīvo laiku (īpaši nelabvēlīgos laikapstākļos), piem., jauniešiem draudzīgas ēstuves, Jauniešu centrs; daudzveidīgāks kultūras, izklaides un jēgpilna brīvā laika pavadīšanas iespēju piedāvājums.**

Populāras ir atbildes par infrastruktūras pilnveidi novadā– jāuzlabo ceļu segums, apgaismojums, jāizbūvē veloceliņi, peldbaseins, skeitparks.

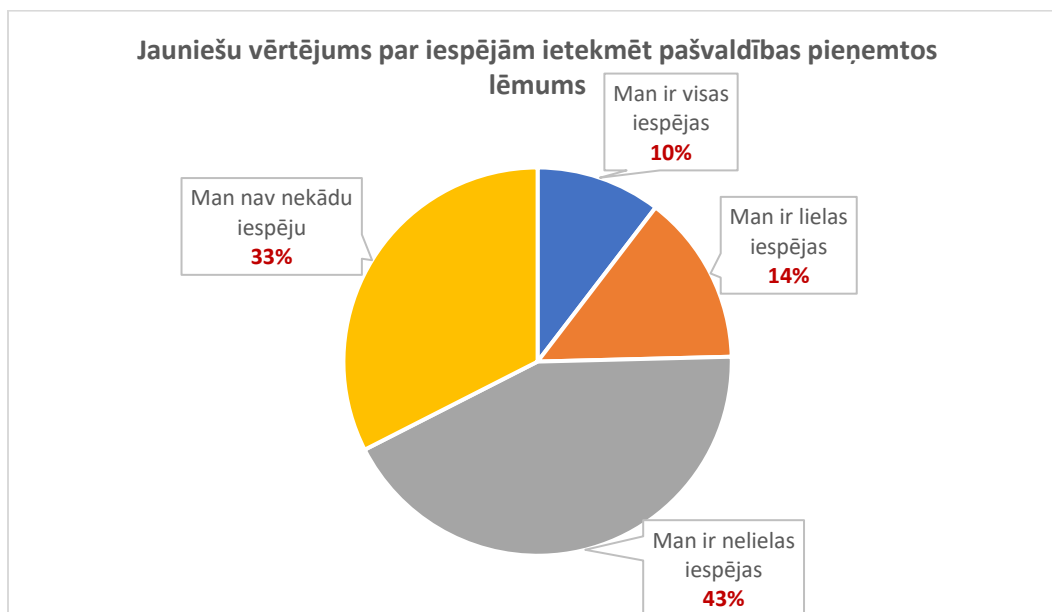
Ļoti bieži savās atbildēs jaunieši kā pašvaldībai risināmos jautājumus norāda - **neveselīgs dzīvesveids, jauniešu atkarības (smēķēšana, alkohols), azartspēļu aizliegšana pilsētā, jauniešu huligānisms, demolēšana**, kas norāda, ka arī pašus jauniešus negatīvi satrauc šie ieradumi un viņi atbalsta pašvaldības iesaisti to risināšanā. Neliela daļa jauniešu norāda uz darba vietu trūkumu tieši jauniešiem, izglītības procesa un vides uzlabošanu skolās. Tāpat tiek norādīts, ka būtu jāuzlabo pašvaldības komunikācija ar jauniešiem.

Jauniešu iespējas ietekmēt pašvaldības pieņemtos lēmumus

Jauniešu vērtējums par to, vai viņiem ir iespējams ietekmēt pašvaldības pieņemtos lēmumus, ir izteikti kritisks – **32.5 % uzskata, ka viņiem nav nekādu iespēju, un 42.9 %, ka viņiem ir nelielas iespējas**. Un tikai 10% apgalvo, ka viņiem ir iespējams ietekmēt pašvaldības lēmumus.

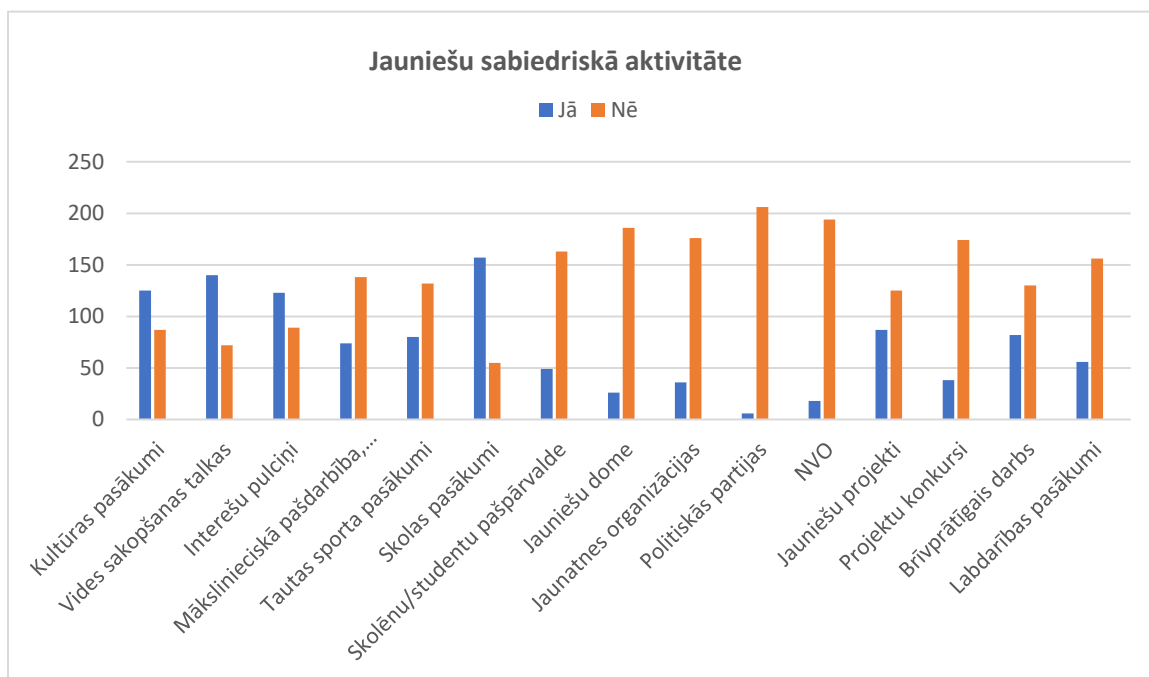
Precizējot, kādās tieši aktivitātēs jaunieši ir piedalījušies, 9% no respondentiem atzīmē, ka tā ir jaunatnes dialoga aktivitāte "*kafija ar politiķiem*", 9,4 % ir piedalījušies publiskās apspriešanas aptaujās, 5,7% - iesnieguši savu iniciatīvu. Daži no jauniešiem ir darbojušies Jauniešu domē vai piedalījušies skolas veiktās aptaujās.

Jāuzsver, ka lielākā daļa no respondentiem – 80,2% nekad nav piedalījušies aktivitātēs, kas vērstas uz jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā.

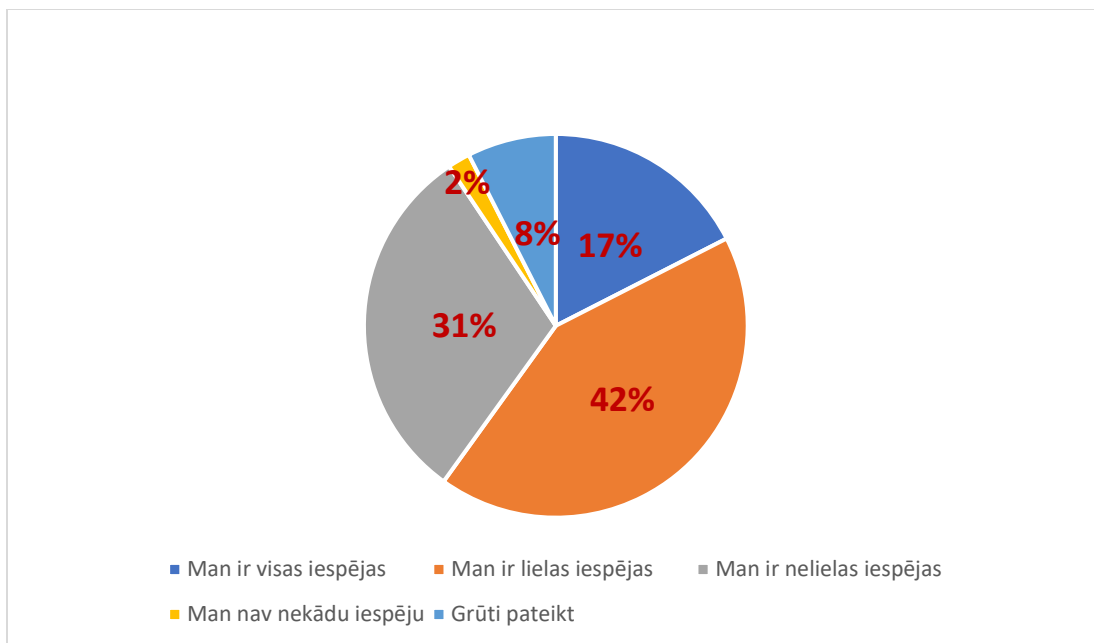
Jauniešu sabiedriskā aktivitāte

Lielākā daļa aptaujas jauniešu (**59%**) pēdējā gada laikā ir apmeklējuši kultūras pasākumus, piedalījušies vides sakopšanas talkās (66%), apmeklējuši interešu pulciņus (58%) un skolās organizētos pasākumos (74%). Prieckē fakts, ka procentuāli daudz jauniešu pēdējā gada laikā ir piedalījušies **jauniešu projektos (41%) un veikuši brīvprātīgo darbu (38%)**. Pasīvāka jauniešu iesaiste novērojama tautas sporta pasākumos (37%), mākslinieciskās pašdarbības un amatiermākslas aktivitātēs (35%), labdarības pasākumos (26%). Ļoti zema iesaiste jauniešiem ir skolu pašpārvaldēs, Jauniešu domē, nevalstisko organizāciju darbībā un projektu konkursos. Šo zemo rādītāju varētu skaidrot arī ar aptaujas dalībnieku vecumposmu.

Brīvā laika pavadīšanas iespējas

Aptaujātie jaunieši uzskata, ka viņiem ir **lielas iespējas pavadīt brīvo laiku tā, kā viņi to vēlas (42%)**, tajā pašā laikā pietiekami liels īpatsvars (31%) jauniešu atzīst, ka viņiem ir nelielas iespējas, bet tikai 2% norāda, ka viņiem nav nekādu iespēju.

Brīvā laika iespējas, kādas jaunieši vēlētos Lielvārdes novadā (Visas atbildes).

Gandrīz puse no jauniešiem nespēj nosaukt, kādas konkrēti brīvā laika pavadīšanas iespējas viņi vēlētos, lai būtu pieejamas. Savukārt visvairāk jaunieši vēlētos tādas iespējas kā – kultūras un izklaides pasākumi (īpaši vakara pasākumi), plašākas iespējas sportot un apmeklēt sporta zāli (t.sk. vakaros un brīvdienās), kino seansi un skeitparks. Tiek minētas arī vietas (telpas), kur jaunieši neformālā atmosfērā varētu pavadīt brīvo laiku ar draugiem, spēlēt galda spēles, muzicēt, organizēt meistarklases u.c.

Nav konkrētas atbildes	96
Kultūras un izklaides pasākumi jauniešiem (t.sk. vakara kultūra)	19
Plašākas sporta iespējas, sporta pasākumi (īpaši pagastos)	14
Jauniešu centrs/ vieta, kur satikties ar draugiem, spēlēt galda spēles u.c.	12
Kino	7
Skeitparks	6
Aprīkotas atpūtas vietas pie dabas (t.sk. peldvietas)	4
Baseins	4
Valodas	4
Kartingi	3
Basketbola treniņi	3
Slidotava	3

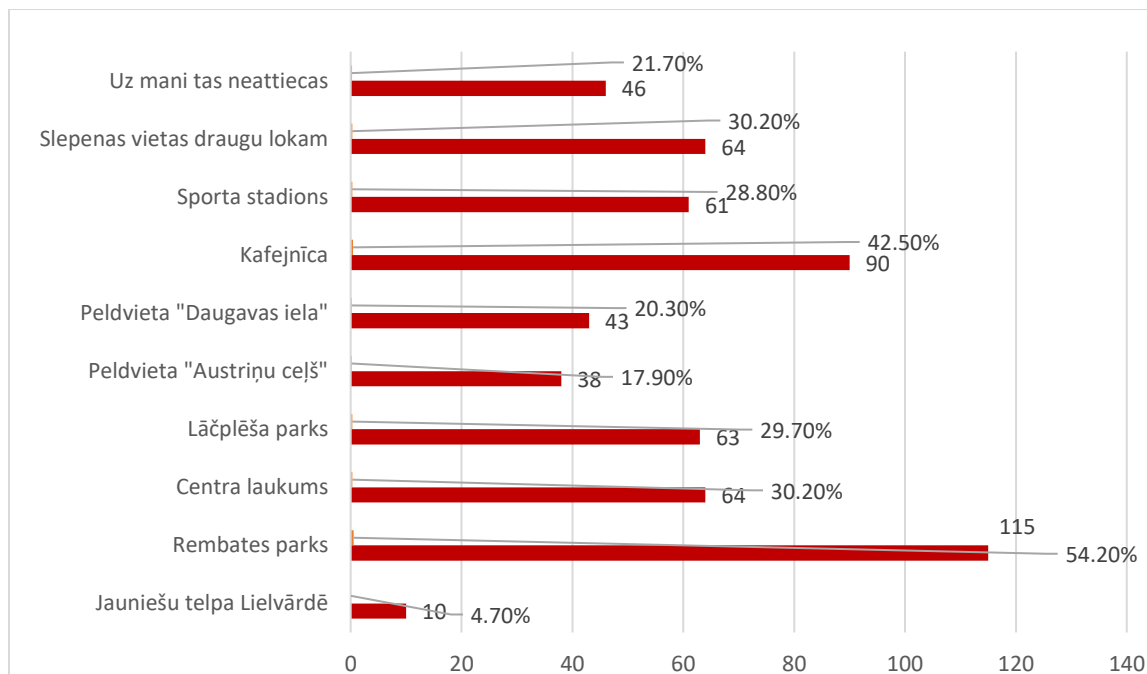
Kafejnīcas	3
Volejbola treniņi	2
Jumpravas sporta centrs	2
Sporta stadions Avotu masīvā	2
Boulings	2
Meistarklases, radošas, izzinošas lekcijas	2
Sporta zāles pieejamība vēlu vakaros	2
Pavadīt vairāk laika ar ģimeni, draugiem	2
Teātris	2
Galda teniss	1
Modernās dejas	1
Basketbola treniņi meitenēm	1
Jauniešu apmaiņas braucieni	1
Ēdienu gatavošanas pulciņš	1
Keramika	1
Rotaslietu veidošana	1
Taekwando	1
Tehnoloģijas	1
Jauniešu nometnes	1
Futbols	1
Mākslas skola	1
Šķēršļu trase kokos	1
Skatu tornis pie Daugavas	1
Ģitārspēle	1
Ielu vingrošana Jumpravā	1
Sporta veida kustība Jumpravā	1
Elektrisko skūteru noma	1

Absolūtajam vairākumam respondentu ir **hobiji (87,3%)**, tikai 12,7% jauniešu norādījuši, ka viņiem nav hobiju.

Kā populārākie hobiju veidi atzīmēti (vairāk kā vienu reizi uzskaitīts): dziedāšana, dejošana, zīmēšana/gleznošana, ģitārspēle, klavierspēle, ēst gatavošana, konditoreja, skriešana, riteņbraukšana, florbols, basketbols, volejbols, vieglatlētika, *parkour/streetwourkout*, tehnika, mehatronika, grāmatu lasīšana, rakstīšana, fotografēšana, datorspēles, skaistumkopšana, pasākumu organizēšana, brīvprātīgais darbs.

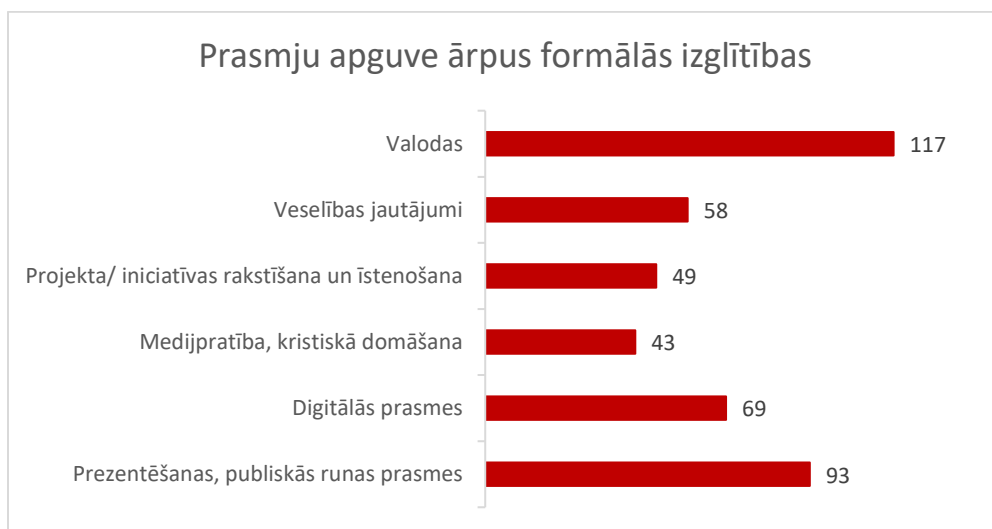
Norādītās atbildes parāda jauniešu daudzpusīgumu un atšķirīgos interešu veidus.

Populārākās **pilsētvides iespējas**, ko jaunieši izmanto Lielvārdē, lai satiktos ar saviem draugiem, pavadītu laiku ārpus skolas/dzīvesvietas/darba vietas:

Jauniešu vērtējums par vēlamo prasmju apguvi ārpus formālās izglītības

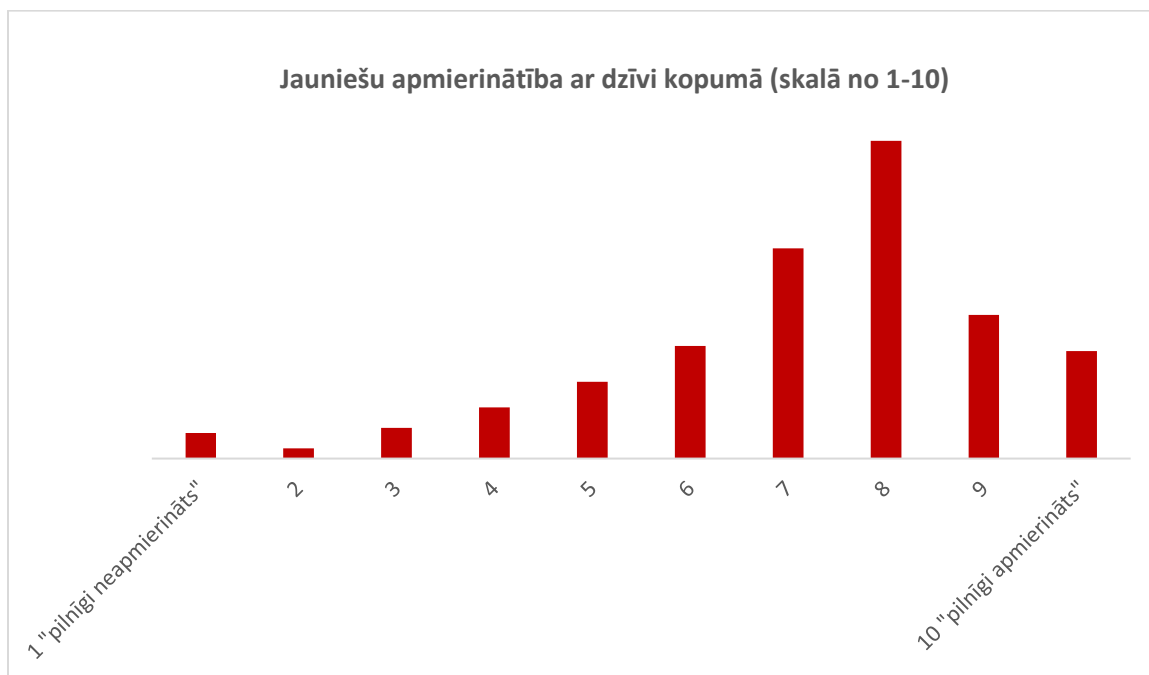
Aptaujā jaunieši kā svarīgākās prasmes, ko vēlētos apgūt ārpus formālās izglītības, ir norādījuši – valodas (117 respondenti), prezentēšanas, publiskās runas prasmes (93 respondenti), digitālās prasmes (69), veselības jautājumi (58), projekta/iniciatīvas rakstīšana un īstenošana (49), medijpratība, kritiskā domāšana (43).

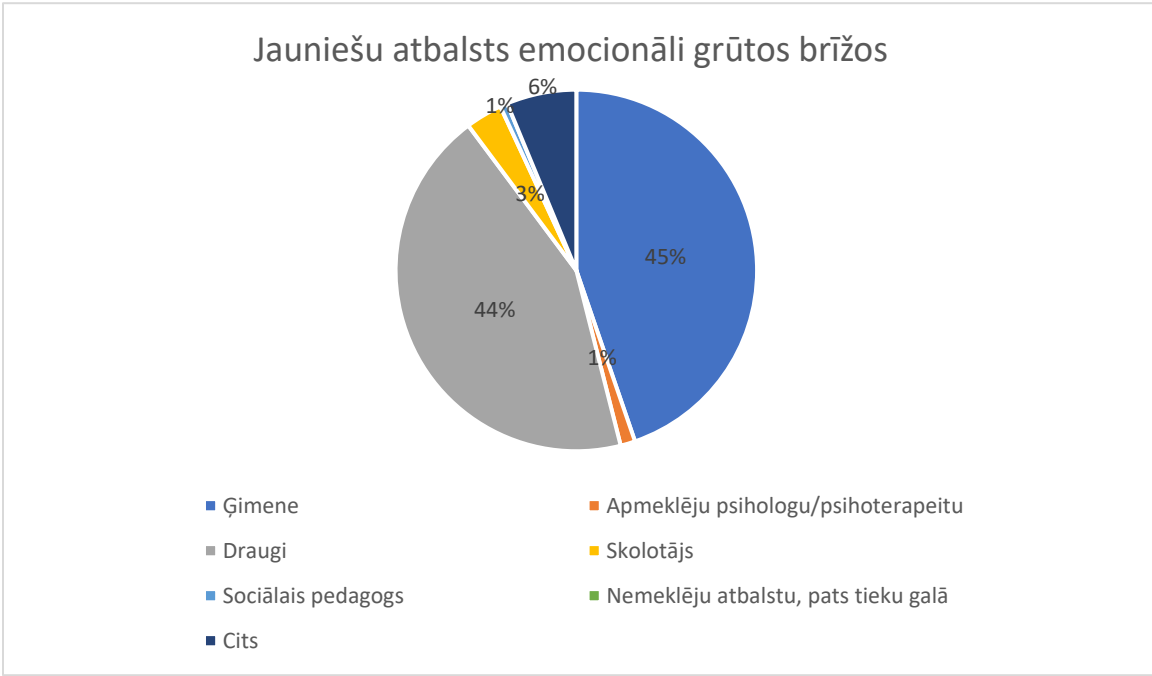

Apmierinātība ar pašreizējo dzīvi kopumā

Vairākums novadā dzīvojošo jauniešu ir apmierināti ar savu pašreizējo dzīvi – 29% jauniešu vērtējums desmit punktu skalā ir 8 punkti. Kopumā **52 % savu apmierinātību ar dzīvi novērtē ar 8, 9 vai 10 punktiem desmit punktu skalā**. Ar dzīvi pilnīgi neapmierināto īpatsvars ir neliels – tikai 2,4%. Vaicāti par neapmierinātības ar dzīvi iemesliem, puse no jauniešiem nespēj nosaukt konkrētus iemeslus. Tie, kuri norādījuši konkrētu atbildi, salīdzinoši bieži minējuši – **personīgas rakstura problēmas, nomāktība, depresija, finansiālas problēmas, stress saistībā ar atzīmēm skolā, garlaicība – nav brīvā laika pavadīšanas iespēju**. Tāpat jaunieši ļoti bieži savās atbildēs norāda, ka nestāstīs par savām problēmām.

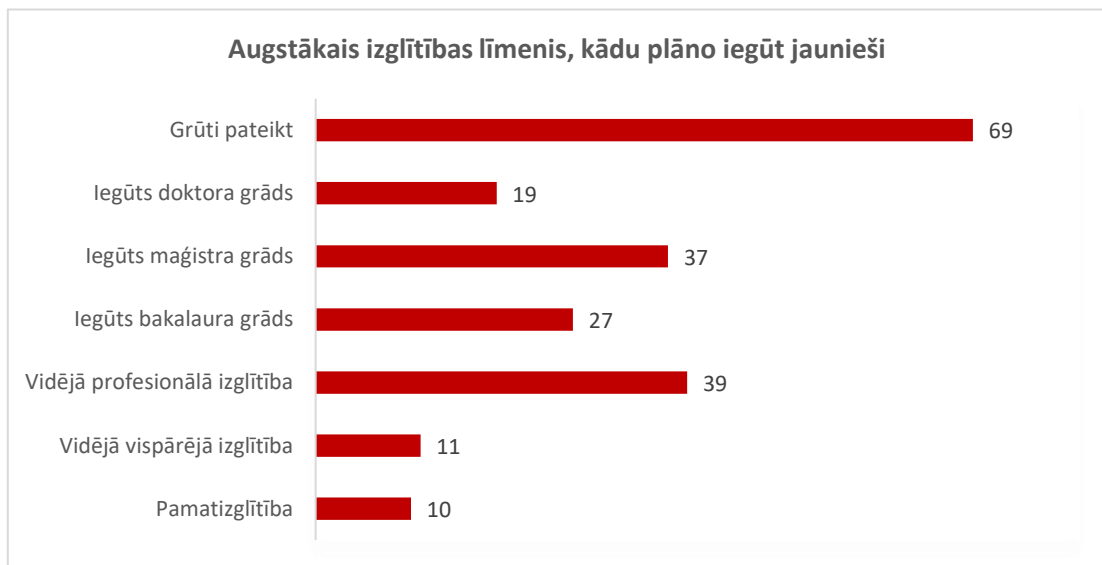

Uz jautājumu “Kas ir Tavs atbalsts emocionāli grūtos brīžos? (stress, nogurums, nomāktība, citas nepatīkamas sajūtas)”, **pārsteidzoši liels jauniešu skaits norāda, ka nemeklē atbalstu un paši tiek galā (33.3%)**, tajā pašā laikā 64.2 % respondentu atzīmē, ka ģimene ir viņu atbalsts. Tāpat nozīmīgu atbalstu jauniešiem sniedz draugi (62.7%). Ļoti neliels jauniešu īpatsvars 1.9% palīdzību saņem pie psihologa/psihoterapeita, sociālā pedagoga skolās (0.9%), savukārt 4.7% jauniešu kā atbalsta personu izvēlas skolotāju.

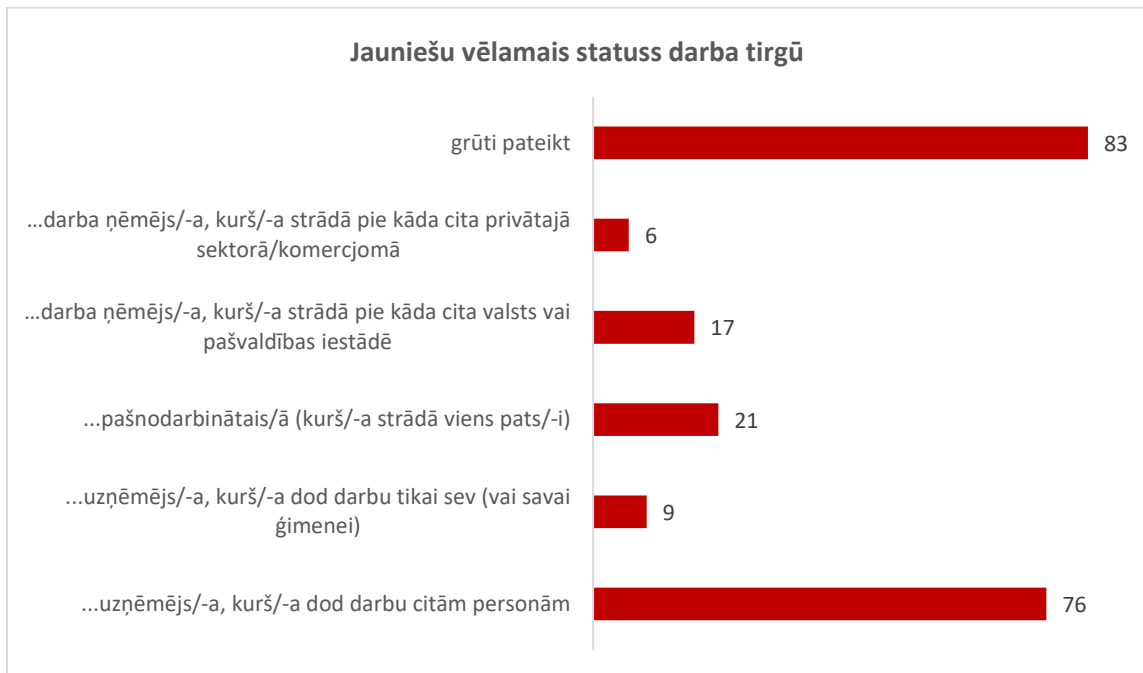
Izglītība un nodarbinātība

Atbildot uz jautājumu, kas ir augstākais izglītības līmenis, kādu jaunieši plāno sasniegt, kopumā **39.2% norāda, ka vēlas iegūt augstāko izglītību** (12.7% bakalaura grādu, 17.5% maģistra grādu, 9% doktora grādu), 18.4% vēlas iegūt vidējo profesionālo izglītību, bet 5.2% vidējo vispārējo izglītību. Ļoti daudz jauniešu - 32.5% nesniedz konkrētu atbildi, atbildot "grūti pateikt", kas netieši liecina, ka jaunieši nav pārliecināti par savu nākotni vai nezina, ko vēlas sasniegt un kas izdosies.

Attiecībā uz vēlamo statusu darba tirgū 35.8 % jauniešu norāda, ka vēlētos būt uzņēmēji, kas dod darbu citām personām un vēl 4% - uzņēmēji, kas dod darbu tikai sev vai savai ģimenei. Savukārt darba ņēmēju statuss pievilcīgāks šķiet kopumā 14% jauniešu, tai skaitā 8%

vēlētos strādāt valsts pārvaldē, bet 6% - privātajā sektorā. Atkal jāuzsver, ka kopumā 39.2% jauniešu nav varējuši sniegt konkrētu atbildi uz šo jautājumu.

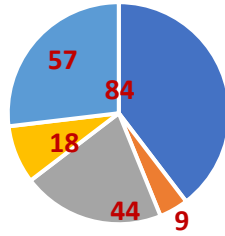
Informācijas ieguves avoti

Mūsdienās jauniešiem ir pieejami ļoti daudzi informācijas ieguves avoti. Tomēr, kā rāda aptaujas dati, par iespējam izglītībā, brīvajā laikā, nodarbinātībā u.c. ar jauniešiem saistītos jautājumos, **informāciju visbiežāk aptaujātie respondenti iegūst no draugiem, paziņām (71.2%), skolā/augstskolā (56.1%), no vecākiem (49.1%), sociālajos tīklos (49.1%).**

Plāni mainīt dzīvesvietu

Liela daļa jauniešu (39.6%) atzīst, ka nemainīs savu pašreizējo dzīvesvietu. 4.2% jauniešu plāno mainīt dzīvesvietu Lielvārdes novada teritorijā. Savukārt kopumā 29.3% jauniešu tuvāko trīs gadu laikā plāno pārcelties uz citu vietu ārpus Lielvārdes novada Latvijā (20.8%) vai ārvalstīs (8.5%). Jāuzsver – salīdzinoši liels ir to jauniešu īpatsvars (26.9%), kuri nevar konkrēti atbildēt, vai plāno pārcelties. Kā plānotā pārcelšanās vieta visbiežāk tiek minēta Rīga. Studiju un nodarbinātības iespējas, labāks atalgojums, personīgie un ģimenes apstākļi ir biežāk nosauktie iemesli migrācijai.

Jauniešu plāni attiecībā uz dzīvesvietu nākamo 3 gadu laikā

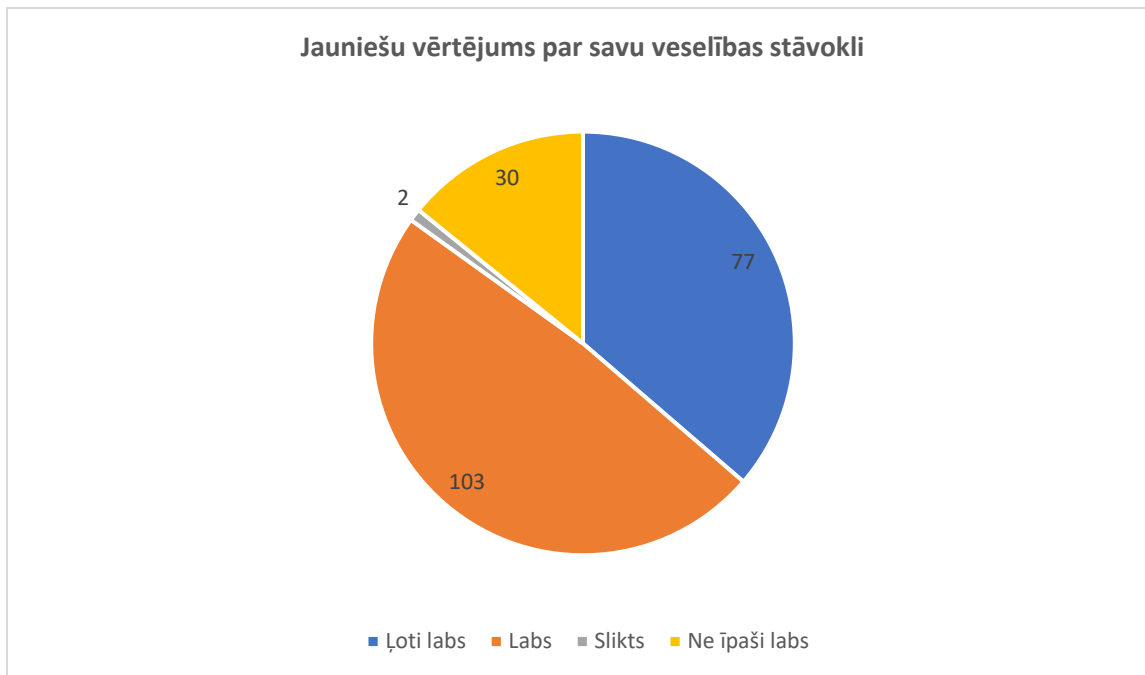
- Neplānoju mainīt/Dzīvošu pašreizējā dzīvesvietā
- Plānoju pārcelties uz citu vietu mūsu pašvaldībā
- Plānoju pārcelties uz citu vietu Latvijā ārpus mūsu pašvaldības
- Plānoju pārcelties uz citu valsti
- Nezinu, grūti pateikt

Plānotās pārcelšanās vietas

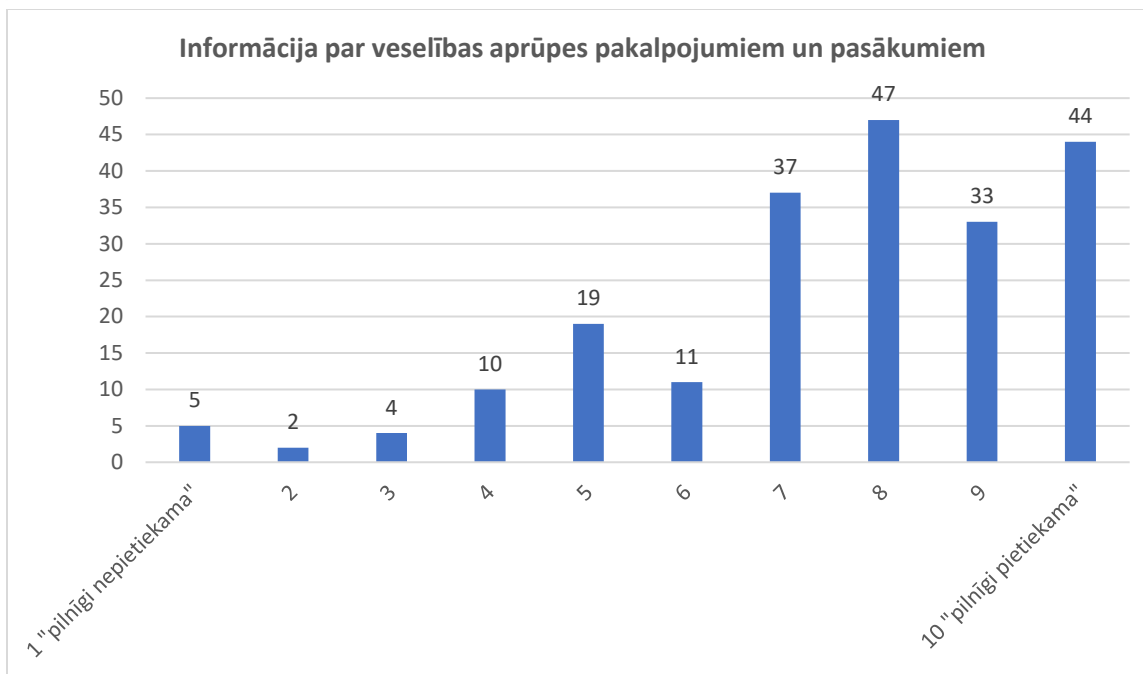
Uz citu vietu Lielvārdes novadā	
<i>Lielvārde</i>	3
Uz citu vietu Latvijā	
<i>Pierīga</i>	1
<i>Rīga</i>	22
<i>Ogre</i>	4
<i>Valmiera</i>	1
<i>Ādaži</i>	1
<i>Alūksne</i>	1
<i>Jelgava</i>	1
Uz citu valsti	
<i>Vācija</i>	2
<i>ASV</i>	1
<i>Lielbritānija</i>	1
<i>Azerbaidžāna</i>	1
<i>Beļģija</i>	1
<i>Krievija</i>	1
<i>Nīderlande</i>	1
<i>Norvēģija</i>	1
<i>Sanktpēterburga</i>	1
Vēl nevaru pateikt	7

Jauniešu veselības jautājumi

Atbildot uz jautājumu “Kā Tu kopumā vērtē savu veselības stāvokli?”, **vairums jauniešu (36%) ir atbildējuši, ka tas ir “ļoti labs”, 49%, ka labs.** Tomēr 14 % jauniešu savu veselības stāvokli vērtē kā ne īpaši labu un 1 % kā sliktu.

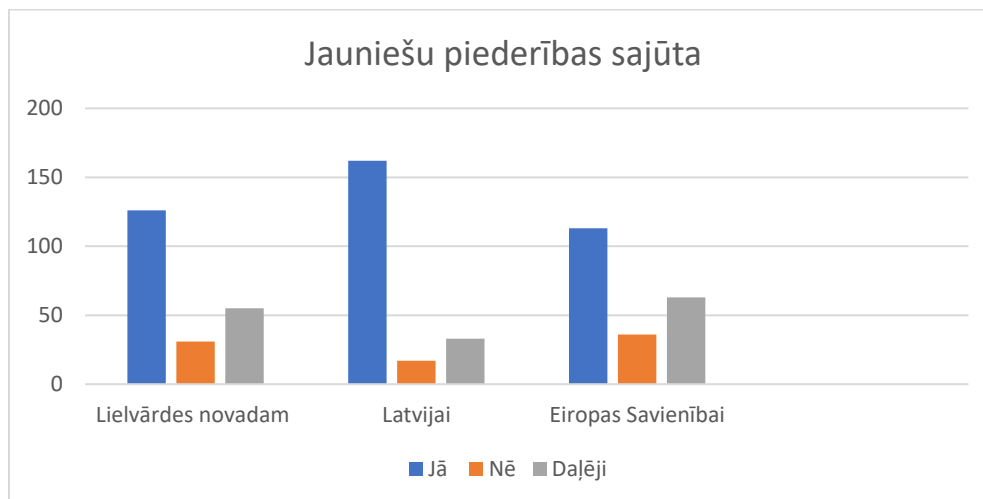

Punktu skalā no 1-10 jaunieši pieejamo informāciju par veselības pakalpojumiem un pasākumiem novērtē ļoti augstu. Kopumā 76 % respondentu novērtē pieejamo informāciju punktu skalā no 7-10 (pilnīgi pietiekami), kas ir ļoti augsts rādītājs. Tikai 2 % jauniešu norāda, ka informācija par veselības aprūpes pakalpojumiem un pasākumiem ir “pilnīgi nepietiekama”.

Jauniešu piederība

Aptaujas dati liecina, ka Lielvārdes novada jaunieši lielāku piederību izjūt **Latvijai kā valstij kopumā (162 respondenti), nevis Lielvārdes novadam (126 respondenti)**. Mazāks procentuālais īpatsvars ir piederība Eiropas Savienībai. Kā atspoguļots diagrammā, kopumā Lielvārdes novada jaunieši jūtas piederīgi gan Lielvārdes novadam, gan Latvijai, gan Eiropas Savienībai.

Jauniešu aptaujas izlases sociāli demogrāfiskais profils

		Skaits	%
Patstāvīgā dzīvesvieta	VISI	212	100
	Lielvārde	125	58.5
	Jumprava	30	14.2
	Lēdmane	20	9.4
	Kaibala	11	5.2
	Dzelmes	6	2.8
	Rembate	6	2.8
	Rīga	2	0.9
	Krape	3	1.4
	Ogre	2	0.9
	Pārogre	1	0.5
	Taurupe	1	0.5
	Olaine	1	0.5
	Silmači	1	0.5
	Laubere	2	0.9
	Duklāvi	1	0.5
	Nav atbildes	1	0.5
Dzimums	VISI	212	100
	Vīrietis	86	40.6
	Sieviete	126	59.4
Vecums	VISI	212	100
	13-15	138	65
	16-20	58	27.4
	21-25	16	7.6
Kādā valodā Tu ikdienā runā savā ģimenē?	VISI	212	100
	Latviešu	187	88.2
	Krievu	10	4.7
	Citā	15	7.1
Atzīmē, kādu izglītību šobrīd iegūsti	VISI	212	100
	Pamatizglītība	135	63.7
	Vidējā vispārējā izglītība	35	16.5
	Vidējā profesionālā	14	6.6
	Augstākā akadēmiskā	11	5.2
	Augstākā profesionālā	9	4.2
	Šobrīd nemācos/nestudēju	8	3.8
Kas ir augstākais izglītības līmenis, kuru plāno sasniegt?	VISI	212	100
	Pamatizglītība	10	4.7
	Vidējā vispārējā izglītība	11	5.2
	Vidējā profesionālā	39	18.4
	Iegūts bakalaura grāds	27	12.7

	legūts maģistra grāds	37	17.5
	legūts doktora grāds	19	9
	Grūti pateikt	69	32.5
Cik ilgi Tu dzīvo, mācies vai strādā Lielvārdes novada?	VISI	212	100
	Kopš dzimšanas	73	34.4
	Mazāk par gadu	4	1.9
	1-3 gadi	12	5.7
	4-6 gadi	16	7.5
	7-9 gadi	30	14.2
	10-20 gadus	62	29.2
	Vairāk par 20 gadiem	5	2.4
	Ar pārtraukumiem (kādu laiku dzīvoju citur)	10	4.7